

Mokinio poreikiams jautrios mokymosi aplinkos kūrimas: galimybės ir apribojimai

dr. Daiva Šukyte, Socialinio ir emocinio ugdymo instituto direktorė

**Tarptautinė konferencija „Įtraukusis švietimas – trūkstamos jungtys“
2019 m. lapkričio 25 d., Vilnius**

Kada pamoka yra gera

MATOME	GIRDIME	JAUČIAME
<u>Mokiniai</u>: klauso, rašo, skaito, žaidžia, veikia aktyviai. Užtenka įvairių priemonių. Aplinka: mokiniai sėdi rateliuose, porose, yra vandens troškuliui numalšinti, šypsenos, kūno kalba demonstruoja įsitraukimą. <u>Mokytojas</u>: padedantis, stebintis, vadovaujantis, demonstruojantis, prasmingai parinkta ir suderinta metodų įvairovė.	<u>Mokiniai</u>: tylus darbas, diskutuoja, užduoda klausimus, dalijasi idėjomis, mintimis ir patirtimi, palaiko vieni kitus. <u>Mokytojas</u>: artikuluoja aškiai, turi stiprų balsą, kalba ne ilgiau kaip 4-8 minutes, estetiškai apsirengęs, išsako žodžiais palaikymą ir rūpestį, kai reikia panaudoja humorą. Muzika: tinkama muzika per pertraukas, prieš pamokas, po pamokų.	<u>Mokiniai</u>: sužadintas noras mokytis, tikėjimas, kad pasisieks, entuziazmas, atrasta mokymosi prasmė suprantamai pritaikius įgytas žinias gyvenime ... Metodai: padeda mokytis patiems, parenkami atsižvelgus į skirtingus mokinių poreikius ir mokymąsi. <u>Mokytojas</u>: jaučiantis kolegų palaikymą, žinantis, kaip tema integruojama į kitus mokomuosius dalykus, dirbantis komandoje su kitais mokytojais.

Vykdomieji įgūdžiai sėkmingam mokymuisi

planavimas

organizaciniai įgūdžiai

laiko valdymas

darbinė atmintis

savistaba ir valdymas

impulsyvumo kontrolė

emocijų kontrolė

patvarus dėmesys

veikimas neatidėliojant

lankstumas

atkaklus tikslo siekimas

Įgūdžiai ir raida

Įgūdžiai	Ankstyvoji vaikystė (0-5)	Vėlyvoji vaikystė (6-11)	Paauglystė (12- 18)	Ankstyvasis suaugusiojo amžius (19-29)
Pasitikėjimas savimi	Esminis laikotarpis	Optimalus laikotarpis	Optimalus laikotarpis	Būtina toliau stiprinti
Iniciatyvumas	Optimalus laikotarpis	Optimalus laikotarpis	Optimalus laikotarpis	Optimalus laikotarpis
Savikontrolė	Optimalus laikotarpis	Optimalus laikotarpis	Optimalus laikotarpis	Būtina toliau stiprinti
Motyvacija pasiekimams		Optimalus laikotarpis	Būtina toliau stiprinti	
Etiškumas	Esminis laikotarpis	Optimalus laikotarpis	Optimalus laikotarpis	
Darbas grupėse	Optimalus laikotarpis	Optimalus laikotarpis	Būtina toliau stiprinti	
Atsparumas	Optimalus laikotarpis	Optimalus laikotarpis	Būtina toliau stiprinti	
Problemų sprendimas	Esminis laikotarpis	Optimalus laikotarpis	Optimalus laikotarpis	Būtina toliau stiprinti

Nesėkmių klasėje priežastys

1. Vykdomųjų įgūdžių stoka
2. Patiriamos traumos
3. Lėtinės ligos ir fiziologiškai nulemti sutrikimai
4. Mokymo aplinka
5. Mokytojo darbo praktika

Delsimas padėti vaikui – kelias į sutrikimą

Delsdami padėti vaikui, kai jis dar tik demonstruoja akademinę pasiekimų riziką (tarkime jo rezultatai 30 proc. žemesni už vidurkį), vėliau diagnozuojami kaip turintys mokymosi sutrikimą su 450 proc. atsilikimu.

Vystant vykdomuosius įgūdžius

- Mokykloje vaikui turi būti suteikta tokia pagalba, kad jis patirtų sėkmę.
- Klaidos:
 - Per daug suteikiama pagalba ir vaikas jaučiasi gerai, bet nesusitvarko su savarankiškomis užduotimis.
 - Kai visai nesuteikiama pagalba.

Ne mokykloje patiriamą traumą atskleidžiantys klausimai

- Namuose yra žmogus, kuris dažnai arba labai dažnai sako žodžius, kurie sukelia baimę, kad būsi užgautas fiziškai.
- Namuose yra žmogus, kuris dažnai arba labai dažnai pastumia, kepšteli ar ar dar kaip nors užgauna.
- Namuose yra žmogus, kuris yra mažiausiai 5 metais vyresnis, kuris palietė ar paprašė vaiko liesti kūną seksualiu būdu.
- Ar kada jautė, o gal jaučia dažnai, kad niekas šeimoje nemyli ir yra jiems nesvarbus? Arba šeimoje vienas kitam yra nesvarbūs.
- Ar jautė kada nors, kad neturi ką pakankamai pavalgyti, tvarkingų rūbų, jautė, kad serga, bet šeimoje niekam tai nerūpi.
- Ar tėvai gyvena kartu ar yra išsiskykę.
- Ar mama arba įmotė dažnai arba labai dažnai žemina, pastūmė, kumštelėjo, trenkė su sunkiu daiktu ar dar kaip kitaip sužalojo.
- Ar namuose yra asmuo, kuris turi problemų dėl alkoholio ar narkotikų vartojimo.
- Ar namuose gyvena asmuo, kuris turi psichikos ligą, serga depresija, bandė žudyti.
- Ar šeimoje yra žmogus, kuris sėdi kalėjime.

- Nuolatinės nesėkmės mokykloje, prasta psichosocialinė aplinka, prasti akademiniai pasiekimai, tiesiogiai susiję su vaikų vienišumu, depresija ir nepritapimu socialinėje aplinkoje.
- Nežiūrint kokie yra klasėje vaikai, jeigu yra bent vienas vaikas, kurio pasiekimai nusmuko 30 proc., jau turime riziką, kad ilgainiui toks vaikas taps spec. poreikių vaiku.

Įtraukusis švietimas

ĮTRAUKIMAS	SAUGUMAS	APLINKA
• Santykiai• Pagarba įvairovei• Dalyvavimas mokyklos gyvenime	• Emocinis saugumas• Fizinis saugumas• Medžiagų vartojimo saugumas	• Fizinė aplinka• Akademinė aplinka• Disciplina• Gerovė

Aplinka

- Diskusijos.
- Aiškus ir keliantis iššūkius turinys.
- Mokymas bendradarbiaujant, aiškios instrukcijos.
- Adekvati pagalba.
- Dėmesys spalvoms ir mokymosi aplinkai.
- Sąžiningas ir teisingas elgesys su visais klasės mokiniais.
- Bausmių politika jautri vaiko istorijai.
- Atsižvelgiama į problemų spektrą ir jos yra sprendžiamos.

Kodėl socialinis ir emocinis ugdymas?

- Nuosekliai ugdo socialinius ir emocinius įgūdžius.
- Eliminuoja emocines reakcijas, kuria saugumą.
- Sukuria sąlygas mokytis, veikti, dalytis saugioje erdvėje.
- Struktūruotas ugdymas suteikia galimybes sujungti su asmenine patirtimi.
- Suteikia pagalbą mokiniams įveikti sunkias temas, užduotis.
- Aiškus ir keliantis iššūkius turinys.
- Mokymo metodai paremti bendradarbiavimu, aiškiomis instrukcijomis.
- Sąžiningas ir teisingas elgesys su visais klasės mokiniais.

**SOCIALINIS IR EMOCINIS UGDYMAS -
PROCESAS, KURIAME DALYVAUJA VAIKAI IR
SUAUGUSIEJI, KURIS APIMA ŽINIŲ,
NUOSTATŲ IR ĮSITIKINIMŲ, SUSIJUSIŲ SU
PENKIOMIS PAGRINDINĖMIS
KOMPETENCIJOMIS, FORMAVIMĄ IR
UGDYMĄ.**

Socialinės ir emocinės kompetencijos

Geras savo emocijų ir vertybių, kurios tarnautų atsparumui ir gebėjimui save apriboti, žinojimas

Emocijų ir elgesio valdymas siekiant savo tikslų

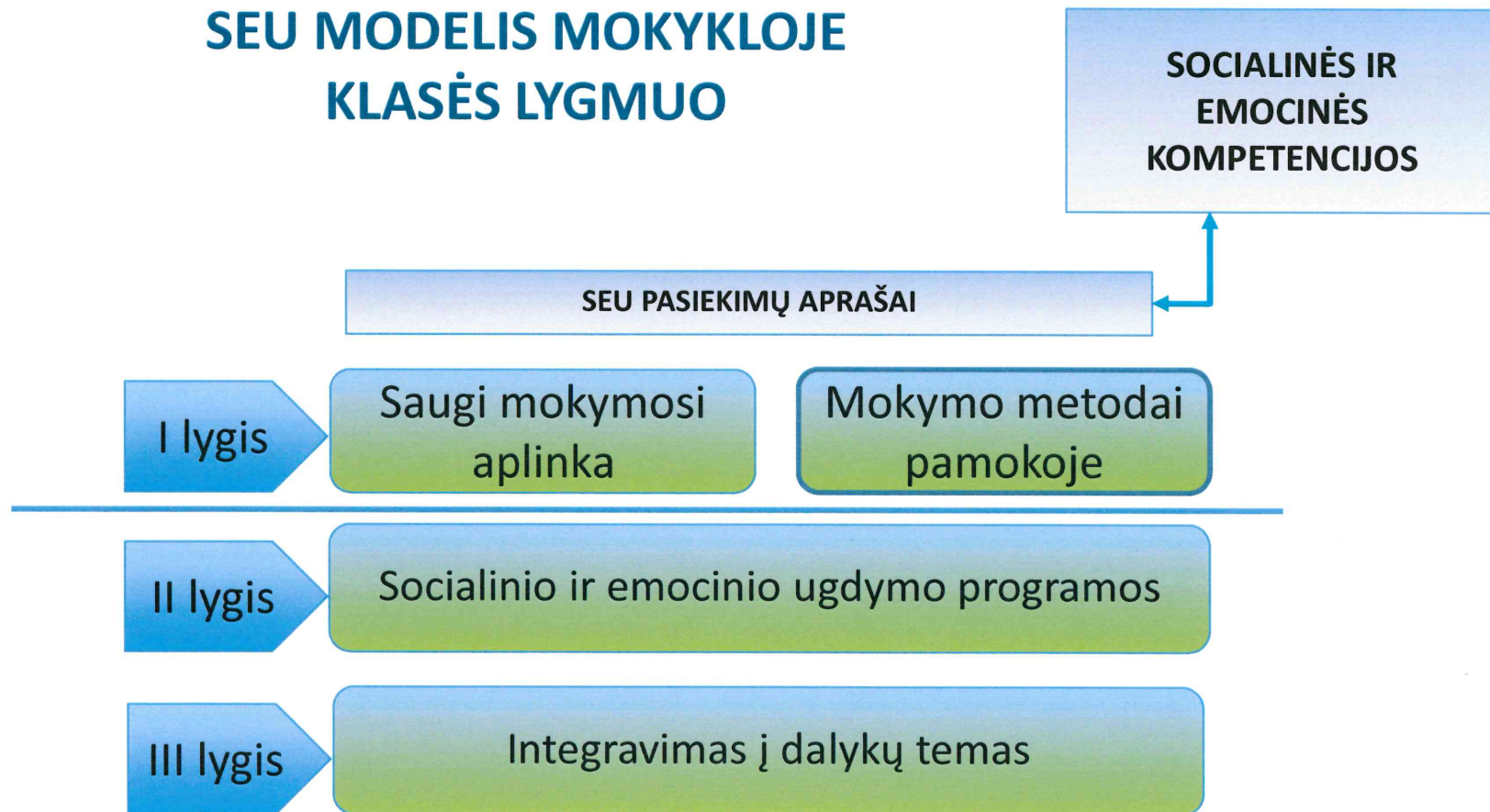
Moralūs ir konstruktyvūs sprendimai, susiję su asmeniniu ir socialiniu elgesiu

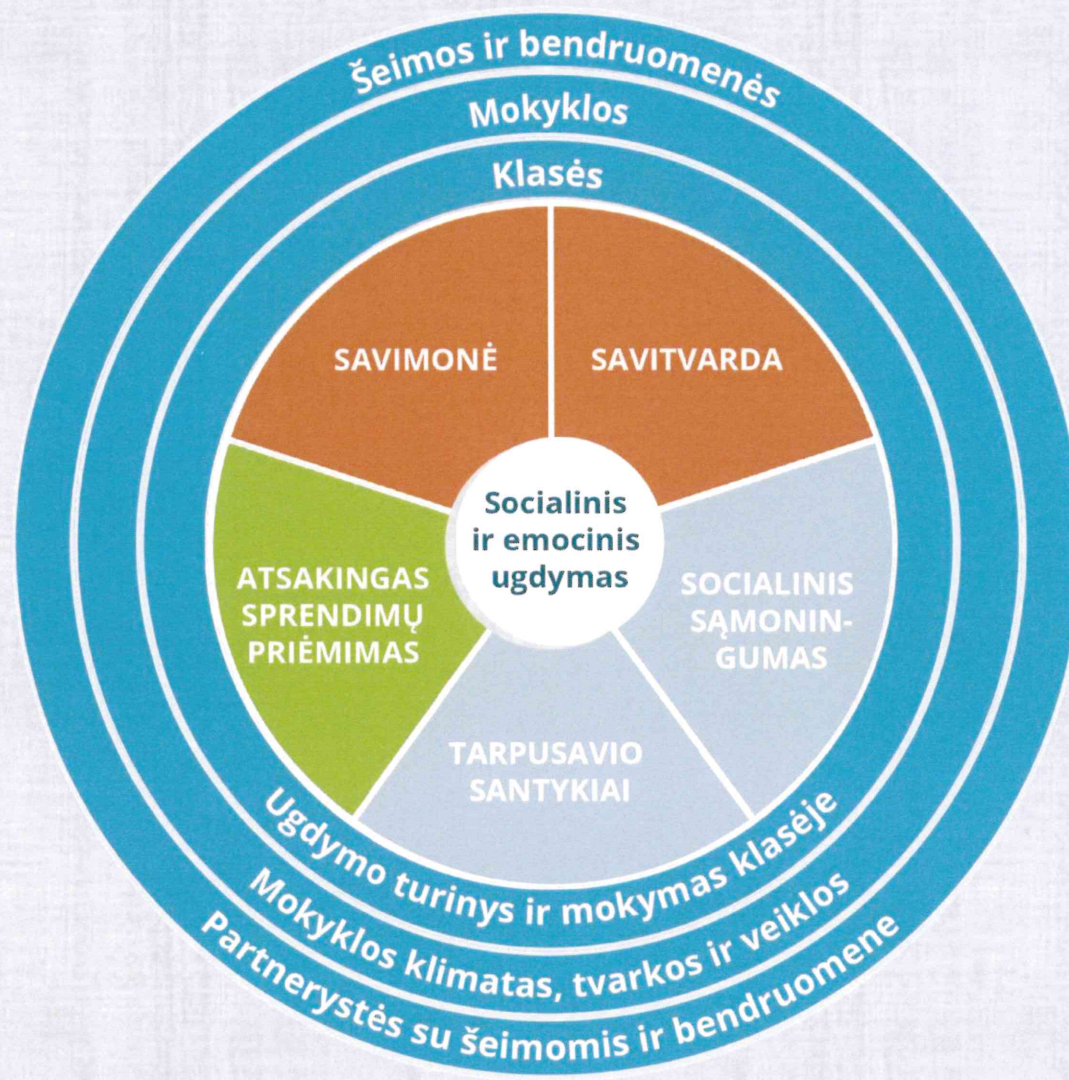

Supratimas ir empatiškumas kitų atžvilgiu

Pozityvių santykių formavimas, darbas komandoje, veiksmingas konfliktų sprendimas

SEU MODELIS MOKYKLOJE KLASĖS LYGMUO

Gerai suraizgytas voratinklio tinklas, gali ir liūtą pagauti.

Etiopų patarlė

Ačiū už dėmesį 😊

Tel.: 8 682 61208

El. paštas: dr.daiva.sukyte@gmail.com